

MINISTERSTWO GOSPODARKI

***ANALIZA
SYTUACJI GOSPODARCZEJ
POLSKI W OKRESIE I-IX 2006 R.***

DEPARTAMENT
ANALIZ I PROGNOZ

Warszawa, grudzień 2006 r.

Spis treści

<i>Synteza</i>	<i>3</i>
<i>Przyspieszenie wzrostu gospodarczego.....</i>	<i>5</i>
<i>Przyspieszenie dynamiki produkcji sprzedanej przemysłu.....</i>	<i>7</i>
<i>Przyspieszenie dynamiki budownictwa... ..</i>	<i>9</i>
<i>Rolnictwo... ..</i>	<i>11</i>
<i>Handel wewnętrzny – wzrost sprzedaży... ..</i>	<i>12</i>
<i>Stopniowe przyspieszenie wzrostu inflacji... ..</i>	<i>13</i>
<i>Stopniowe przyspieszenie wzrostu inflacji... ..</i>	<i>14</i>
<i>Rynek pracy – poprawa sytuacji... ..</i>	<i>16</i>
<i>Wzrost wynagrodzeń oraz świadczeń społecznych... ..</i>	<i>19</i>
<i>Finanse publiczne... ..</i>	<i>20</i>
<i>Polityka monetarna... ..</i>	<i>23</i>
<i>Kurs walutowy... ..</i>	<i>24</i>
<i>Zwiększenie deficytu obrotów handlu zagranicznego... ..</i>	<i>25</i>
<i>Pogorszenie bilansu płatniczego... ..</i>	<i>27</i>

Synteza

- W 2005 r. ożywienie gospodarcze nie było tak silne jak w 2004 r., jednak tempo wzrostu PKB z kwartału na kwartał było coraz wyższe. Wzrost PKB w całym 2005 roku wyniósł 3,5%. W pierwszych miesiącach 2006 r. umocniły się tendencje wzrostowe w gospodarce, co skutkowało **wzrostem PKB w I półroczu o 5,3%**. Wg wstępnych danych GUS w okresie trzech kwartałów roku wzrost PKB wzrósł o 5,5%.
- W okresie styczeń-wrzesień 2006 roku wzrost **produkcji sprzedanej przemysłu** wyniósł 12,3% (względem analogicznego okresu 2005 r.). Na tak znaczny wzrost, miało wpływ przyspieszenie tempa wzrostu w marcu i maju. W całym analizowanym okresie najwyższą dynamikę produkcji odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (szczególnie w maju) natomiast niewielki spadek zaobserwowano w górnictwie (0,2%).
- Po wzroście **produkcji budowlano-montażowej** w 2005 r., w pierwszych dwóch miesiącach br. nastąpił spadek produkcji, a odwrócenie tendencji miało miejsce dopiero w marcu. Tendencja ta utrzymała się w kolejnych miesiącach, przy znacznym przyspieszeniu we wrześniu, co pozwoliło na wzrost produkcji w całym okresie styczeń-wrzesień 2006 r. o 14,4% (r/r).
- Po roku mniej korzystnych wyników w **handlu wewnętrznym**, w okresie trzech kwartałów 2006 roku odnotowano poprawę koniunktury w tym sektorze i wzrost sprzedaży detalicznej (o 11,6%), przy czym największy wzrost miał miejsce we wrześniu.
- **Według wstępnych danych GUS** w okresie styczeń-wrzesień 2006 roku wartość eksportu wyniosła 63,3 mld euro i była o 23,2% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem roku 2005. Wartość importu wyniosła 71,2 mld euro i była o 22,0% wyższa w relacji do roku poprzedniego. Ujemne saldo obrotów handlu zagranicznego wyniosło więc 7,9 mld euro, a jego pogorszenie było wynikiem powiększenia deficytu w obrotach z krajami rozwijającymi się oraz krajami Europy Środkowo-Wschodniej.
- Na koniec września 2006 roku obserwowano pogorszenie ujemnego salda **na rachunku bieżącym bilansu płatniczego w porównaniu do sytuacji sprzed roku**. Większy deficyt był zdeterminowany przede wszystkim zwiększeniem ujemnego salda na rachunku obrotów towarowych. Nadal ma miejsce znacznie mniejszy napływ inwestycji portfelowych niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Niższy niż przed rokiem był również napływ kapitału z bezpośrednich inwestycji zagranicznych.
- Inflacja mierzona **wskaźnikiem CPI** w okresie dziewięciu miesięcy 2006 r. była niższa o 1,6 pkt. proc. od poziomu z analogicznego okresu roku 2005. Jednocześnie obserwuje się stopniowy wzrost presji inflacyjnej. Wskaźnik cen produkcji sprzedanej przemysłu w okresie dziewięciu miesięcy 2006 roku był wyższy niż przed rokiem.
- **Na rynku pracy doszło do dalszej poprawy sytuacji**. W okresie styczeń-wrzesień 2006 roku przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż przed rokiem. We wrześniu 2006 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła zarówno względem sierpnia br., jak i września 2005 r. Stopa bezrobocia rejestrowanego we wrześniu wyniosła 15,2% (wobec 15,5% w sierpniu 2006 r. i 17,6% w grudniu 2005 r.). Czynniki te należy uznać za sygnały zmiany negatywnych tendencji na rynku pracy.

- W okresie styczeń-wrzesień 2006 roku wzrost **przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nominalnego brutto** w sektorze przedsiębiorstw był o 2,5 pkt. proc. niższy niż wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Realnie wzrosły zarówno wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, jak i emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń. Wzrosła również siła nabywcza emerytur i rent rolników indywidualnych.
- **Wyniki realizacji budżetu** w okresie styczeń-wrzesień 2006 roku wskazują, że wykonanie deficytu budżetowego było niższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, do czego przyczyniła się niższa skala wykonania wydatków od poziomu realizacji dochodów. Jednocześnie w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego dochody rosły szybciej niż wydatki. Wzrost dochodów był głównie efektem wyższych wpływów zarówno z podatków pośrednich, jak i PIT oraz CIT, jednak ich wykonanie było niższe niż w ubiegłym roku. O wzroście wydatków zadecydowało w znacznej mierze zwiększenie dotacji dla FUS oraz większe koszty obsługi długu krajowego i zagranicznego, natomiast realizacja co do początkowych założeń była wyższa jedynie w obsłudze zadłużenia zagranicznego.
- W styczniu i lutym 2006 r. Rada Polityki Pieniężnej **dwukrotnie obniżyła stopy procentowe o 0,25 pkt. proc.** Kolejne miesiące nie przyniosły zmiany wysokości głównych stóp. W okresie styczeń-wrzesień 2006 r. nastąpił wzrost szerokiego agregatu pieniężnego oraz wąskiego agregatu, to jest gotówki w obiegu, w porównaniu do 2005 roku.
- **Na rynku walutowym** w okresie trzech kwartałów 2006 roku złoty umocnił się zarówno w stosunku do euro, jak i wobec dolara, w porównaniu do analogicznego okresu 2005 roku. Było to spowodowane głównie sytuacją na międzynarodowym rynku walutowym, na którym od kilku miesięcy dolar zyskuje na wartości względem euro. Na wielkość kursu złotego wpływały również niepewność polityczna związana z opóźnieniem przystąpienia do strefy euro krajów z naszego regionu.

Przyspieszenie wzrostu gospodarczego...

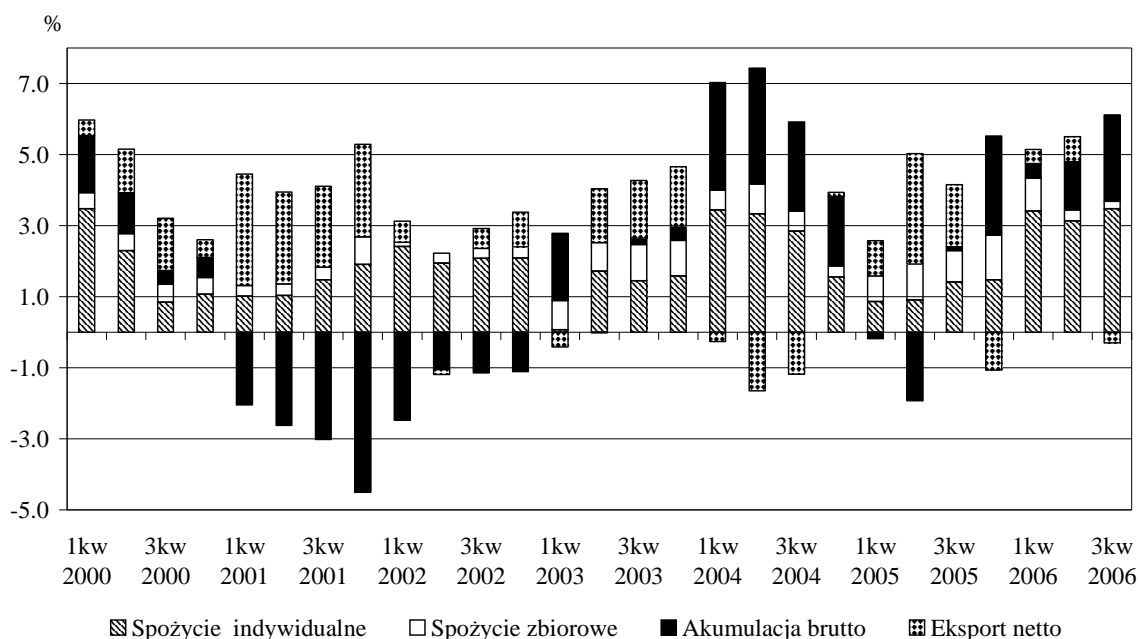
Pierwsze oznaki ożywienia gospodarczego zaobserwowane w 2002 roku, były kontynuowane w kolejnych latach, na co wskazuje wzrost Produktu Krajowego Brutto w 2003 roku o 3,8% i w 2004 roku o 5,3%. W 2005 r. tempo wzrostu PKB było niższe niż przed rokiem (3,5%), co wynika częściowo z porównania ówczesnego poziomu aktywności gospodarczej z bardzo dobrymi wynikami z poprzedniego roku. Jednocześnie warto podkreślić, że wzrost PKB w 2005 r. był wyższy z kwartału na kwartał, osiągając w IV kwartale 4,5%.

Tabela 1 Stopa wzrostu PKB w latach 2002-2006

	2002				2003				2004				2005				2006		
R/R	1,4				3,8				5,3				3,5						
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX
R/R	0,6	0,9	1,8	2,2	2,4	4,0	4,2	4,7	6,8	5,9	4,8	3,9	2,4	3,0	4,1	4,5	5,2	5,5	5,8

Źródło: GUS

Wykres 1 Dekompozycja wzrostu PKB w latach 2000 – 2006

Źródło: Obliczenia DAP MG na podstawie danych GUS

Wg wstępnych danych GUS w I połowie 2006 roku PKB wzrósł o 5,3%, natomiast w okresie trzech kwartałów wzrost PKB wyniósł 5,5%. W całym analizowanym okresie czynnikiem, który ze strony popytowej miał najistotniejsze znaczenie dla wzrostu gospodarczego, było spożycie ogółem. Na znaczeniu przybrały natomiast inwestycje. Jednocześnie zauważalne jest zmniejszenie wpływu eksportu netto na wzrost PKB.

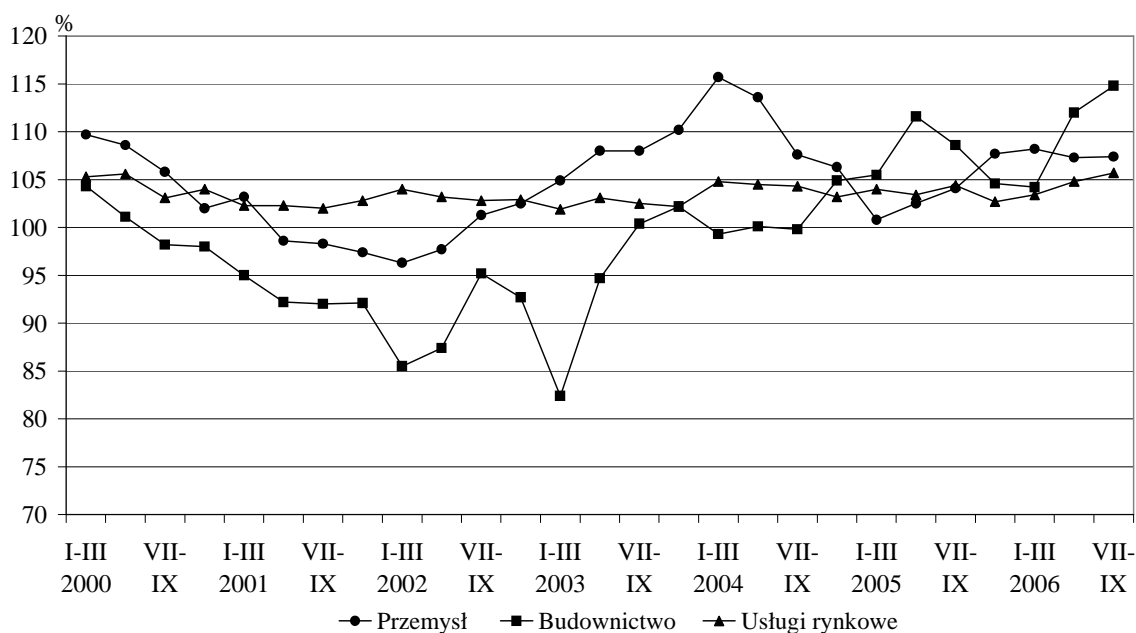
Wg wstępnych danych GUS w okresie styczeń-wrzesień 2006 roku wzrost spożycia ogółem wyniósł 4,5%, w tym spożycia indywidualnego 5,2%, a spożycia zbiorowego 2,4%. Na wyższe niż przed rokiem tempo wzrostu konsumpcji prywatnej wpłynęły wyższa dynamika nominalnych dochodów do dyspozycji, przy niskiej inflacji oraz wysokie tempo wzrostu kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych. Zwiększenie konsumpcji potwierdza też wzrost w zakresie sprzedaży detalicznej (w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wzrost wyniósł ok. 11,6% wobec wzrostu 0,1% przed rokiem). Akumulacja brutto wzrosła o 8,8%. Nadal utrzymująca się znaczna redukcja zapasów, została zrekompensowana przez 14,9-procentowy wzrost w zakresie nakładów brutto na środki trwałe. Oczekiwania dotyczące wyższego poziomu nakładów inwestycyjnych, wynikają w największym stopniu z wysokiego wzrostu produkcji przedsiębiorstw produkujących głównie dobra inwestycyjne oraz wzrostu produkcji budowlano-montażowej, a także wysokiego popytu inwestycyjnego. Biorąc pod uwagę dobrą sytuację finansową przedsiębiorstw i pozytywną ocenę koniunktury w najbliższym czasie, zakładamy, że jest to efekt przede wszystkim znaczących inwestycji firm, a także większego wykorzystania środków unijnych przez podmioty gospodarcze, ale i samorządy. Należy jednak podkreślić, że w związku z obserwowanym ożywieniem inwestycyjnym w IV kwartale 2005 roku, na początku tego roku oczekiwania co do wzrostu inwestycji były wyższe niż notowane wyniki, ale w kolejnym kwartale dane rzeczywiste odbiegały od oczekiwań in plus.

Tabela 2 Wzrost wartości dodanej brutto wg sekcji w latach 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	I-VI 2006	I-IX 2006
Przemysł	106,5	99,7	99,8	107,8	110,5	103,9	107,7	107,6
Budownictwo	100,3	92,1	93,2	97,1	101,8	107,2	108,9	111,6
Usługi rynkowe	104,1	102,8	103,7	102,4	104,2	103,6	104,2	104,7

Źródło: GUS

Wykres 2 Dynamika wartości dodanej brutto wg sektorów gospodarki w latach 2000-2006 (analogiczny okres roku poprzedniego=100)

Źródło: Biuletyny Statystyczne GUS z lat 2000-2006

Według wstępnych danych GUS w okresie dziewięciu miesięcy 2006 roku wartość dodana brutto w gospodarce wzrosła o 5,5%, głównie w wyniku stabilnego wzrostu wartości dodanej brutto w sektorze usług rynkowych (4,7%), którego udział w tworzeniu wartości dodanej brutto stanowi obecnie ok. 50%. W okresie styczeń-wrzesień 2006 r. wzrost wartości dodanej w przemyśle wyniósł 7,6% (na co również wskazuje wysoki wzrost produkcji sprzedanej przemysłu). W analizowanym okresie wzrosła też wartość dodana w budownictwie (11,6%). O skali wzrostu zdecydowała produkcja budowlano-montażowa (w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób). W dwóch pierwszych miesiącach roku sektor ten notował spadki wynikające m.in. z porównania z korzystnymi wynikami sprzed roku (wówczas wzrosty były dwucyfrowe) oraz niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. W kolejnych miesiącach poprawa była decydująca.

W 2006 roku przewidujemy wzrost PKB o ok. 5,5%. Szacujemy, że nakłady brutto na środki trwałe wzrosną względem 2005 roku o 15,1%, przy wsparciu finansowym realizacji inwestycji ze środków unijnych. Spożycie indywidualne powinno wzrosnąć o ok. 5,2%.

Przyspieszenie dynamiki produkcji sprzedanej przemysłu...

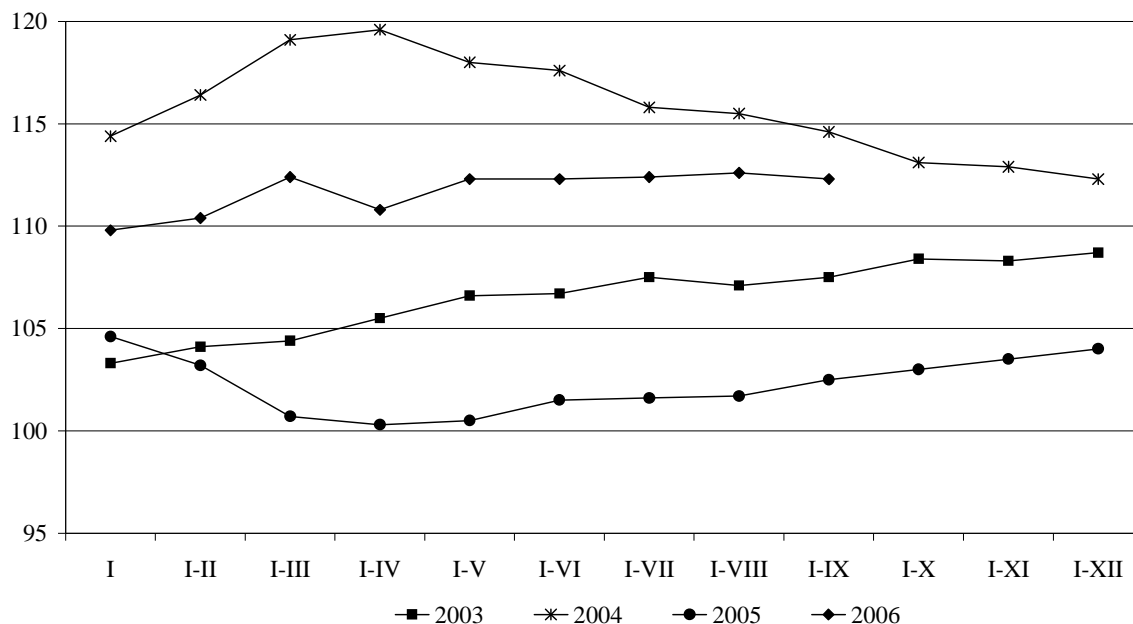
Po okresie niskiego wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu w okresie 2001-2002, w kolejnych latach miało miejsce przyspieszenie dynamiki w tym zakresie. W 2003 r. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się o 8,3%, a w 2004 r. o 12,6%, przy czym w 2004 r. tak dynamiczny wzrost był efektem bardzo wysokiej dynamiki w pierwszych dwóch kwartałach roku (19,0% i 16,4%). Doszło wówczas do kumulacji tzw. efektu unijnego – zwiększenie aktywności gospodarczej w okresie bezpośrednio przed i po wstąpieniu Polski do UE. W 2005 r. produkcja sprzedana przemysłu w pełnej zbiorowości podmiotów przekroczyła poziom z ubiegłego roku o 3,8%, a w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób o 4,1%.

Tendencja silnego ożywienia w przemyśle w ostatnich miesiącach 2005, została utrzymana również w 2006 r. **W okresie styczeń-wrzesień produkcja sprzedana przemysłu, w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób, wzrosła o 12,3% względem analogicznego okresu roku poprzedniego. W każdym z kwartałów utrzymywał się wzrost na poziomie powyżej 12% (r/r).**

Różnica pomiędzy tempem wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu i utrzymującą się wysoką dynamiką eksportu w 2005 roku, w pierwszej połowie br. została zmniejszona. Taka sytuacja wskazuje, że wyprzedawane w zeszłym roku zapasy, znacznie zmalały i utrzymanie wysokiej sprzedaży eksportowej wymagało wyższej dynamiki produkcji przemysłowej.

Skala wzrostu produkcji sprzedanej w okresie dziewięciu miesięcy 2006 roku była wynikiem wzrostu w sekcji **przetwórstwo przemysłowe (o 13,7%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (o 3,5%)**. Niewielki spadek produkcji zanotowano w górnictwie (o 0,2%). Spośród głównych grup przemysłowych najszybciej rosła sprzedaż produkcji podmiotów produkujących głównie dobra konsumpcyjne trwałe o ok. 27% (w tym odbiorniki RTV o ok. 64%) oraz dobra inwestycyjne (o ok. 20%). Jednostki wytwarzające głównie dobra zaopatrzeniowe zwiększyły sprzedaż produkcji o ok. 13%, a firmy produkujące dobra konsumpcyjne nietrwałe zanotowały wzrost produkcji o ok. 7%. W grupie dóbr związanych z energią wzrost był najmniejszy i wyniósł ok. 5%.

Wykres 3 Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w latach 2003-2006 (analogiczny okres roku poprzedniego=100)

Źródło: Biuletyny Statystyczne GUS z lat 2003-2006

Wyższą dynamikę zanotowano w **produkcji działów i grup przemysłu uznawanych za nośniki postępu technicznego¹**. Ich produkcja w okresie styczeń-wrzesień była o 27% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Dynamiczny wzrost był obserwowany w branżach zajmujących się produkcją na eksport, w szczególności produkcji sprzętu RTV i urządzeń telekomunikacyjnych. Wpłynęło to na wzrost ich udziału (w cenach bieżących) w wartości produkcji sprzedanej przedsiębiorstw przemysłowych do 16,5%.

W okresie styczeń-wrzesień 2006 r. wyższy poziom produkcji niż w analogicznym okresie roku poprzedniego uzyskało 26 z 29 działów przemysłu. Najwyższy przyrost odnotowano w produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (52,1%). W znacznym stopniu wzrosła też produkcja w następujących działach o znaczącym udziale:

- produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep o 24,7%
- produkcji instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, zegarów i zegarków o 23,7%
- produkcji wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych o 19,1%
- produkcji wyrobów z metali o 16,7%
- produkcji metali o 15,6%

W porównaniu z okresem styczeń-wrzesień 2005 r. produkcja sprzedana obniżyła się jedynie w dziale produkcji wyrobów tytoniowych o 5,5%.

¹ Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 49 osób.

W **górnictwie** w okresie styczeń-wrzesień 2006 r. zanotowano 0,2-procentowy spadek produkcji sprzedanej. W dziale górnictwa kamiennego i brunatnego poziom produkcji utrzymał się na poziomie sprzed roku.

Wyższy niż przed rokiem poziom produkcji odnotowano w sekcji **wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę**. 3,5-procentowe zwiększenie produkcji sekcji to efekt zarówno wzrostu w dziale wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (3,7%) oraz wzrostu w dziale poboru, uzdatniania i rozprowadzania wody (o 1,4%).

Największy dodatni wkład we wzrost produkcji sprzedanej miał, podobnie jak przed rokiem, dział produkcji artykułów spożywczych i napojów, których sprzedaż wzrosła o 7,5%. Sprzedaż zwiększyła się we wszystkich grupach tego działu. Istotnie dodatni wkład miały również wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę oraz produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep.

Wydajność pracy w przemyśle mierzona produkcją na 1 zatrudnionego w okresie styczeń-wrzesień br. była o 10,0% wyższa niż przed rokiem, przy większym o 2,1% przeciętnym zatrudnieniu.

Przewiduje się, że wzrost produkcji sprzedanej przemysłu będzie kontynuowany w roku bieżącym i wyniesie ok. 12%².

Przyspieszenie dynamiki budownictwa...

Wzrost 1,8% notowany w 2004 r. w zakresie produkcji budowlano-montażowej w pełnej zbiorowości podmiotów był kontynuowany w kolejnych latach. W 2005 r. produkcja przekroczyła poziom z poprzedniego roku o 5%. Natomiast w zbiorowości podmiotów zatrudniających powyżej 9 osób wzrost produkcji w 2005 r. wyniósł 7,4%.

Pomimo niekorzystnej koniunktury w budownictwie w dwóch pierwszych miesiącach roku, związanej z przestojami produkcyjnymi wynikającymi z trudnych warunków atmosferycznych, znaczny wzrost produkcji budowlano-montażowej w kolejnych miesiącach, umożliwił wzrost wolumenu w okresie styczeń-wrzesień 2006 r. o 14,4%. Zwiększenie produkcji to wynik znacznego wzrostu sprzedaży robót o charakterze remontowym (o 18,5%) oraz o charakterze inwestycyjnym (o 12,8%). Jednak należy podkreślić, że największy udział w ogólnej produkcji mają roboty inwestycyjne.

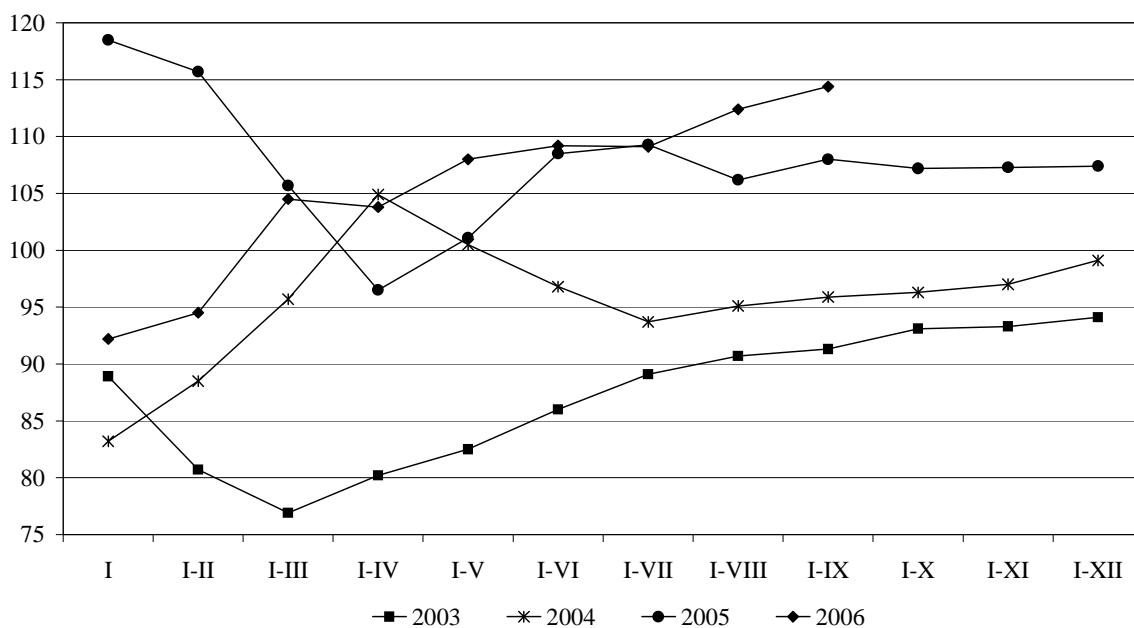
W okresie styczeń-wrzesień 2006 r. spośród grup przedsiębiorstw budowlanych wg rodzaju wykonywanych robót odnotowano wzrosty w większości branż. Podobnie jak w poprzednim roku bardzo wysoki wzrost (niemal 50%) charakteryzował firmy zajmujące się przygotowaniem terenu pod budowę. Przedsiębiorstwa specjalizujące się we wznoszeniu budynków i budowli oraz inżynierii lądowej i wodnej uzyskały 14,7% wzrost produkcji i są to przedsiębiorstwa mające ponad 80% udział w całości produkcji. Podmioty wykonujące instalacje budowlane zwiększyły swoją produkcję o 10,7%. Jedyne spadki (6,6%) miał miejsce w realizacji robót budowlanych wykończeniowych (mimo wzrostu o 26% w I kwartale).

² Prognoza DAP MG

W okresie styczeń-wrzesień 2006 roku oddano do użytku 75,7 tys. mieszkań, co oznacza o 2,2% mniej niż w tym samym okresie poprzedniego roku. Mniejszą liczbę ukończonych mieszkań zanotowano w przypadku budownictwa zakładowego (o 46,5%) oraz budownictwa indywidualnego (o 12,0%). Wzrost odnotowano w liczbie mieszkań przeznaczonym na sprzedaż i wynajem (o 9,0%), oraz w przypadku mieszkań oddanych do użytku w budownictwie spółdzielczym (o 9,7%). W budownictwie komunalnym nastąpił wzrost o 45,9%, a społecznym czynszowym o 14,3%, jednak ze względu na niewielki udział w strukturze mieszkań są mniej istotne.

Dane dotyczące prac przygotowawczych sugerują poprawę koniunktury w budownictwie. W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2006 r. wydano pozwolenia na budowę 120,4 tys. mieszkań. Ilość wydanych pozwoleń na budowę spadła w budownictwie spółdzielczym (o 27,5%) i w budownictwie społecznym czynszowym (o 1,0%). W pozostałych formach budownictwa odnotowano wzrost, w przypadku mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem o 64,3% oraz indywidualnym o 17,9%, co w efekcie pozwoliło na 32,1-procentowy przyrost nowych pozwoleń. Jednocześnie rozpoczęto budowę 101,6 tys. nowych mieszkań tj. o 22,1% więcej niż w tym samym okresie roku poprzedniego.

Wykres 4 Dynamika produkcji budowlano-montażowej w latach 2003-2006 (analogiczny okres roku poprzedniego=100)

Źródło: Biuletyny Statystyczne GUS z lat 2003-2006

W 2006 roku wzrost w budownictwie przekroczy poziom z 2005 roku i wyniesie ok. 11%.³

³ Prognoza DAP MG

Rolnictwo...

W 2005 r. zbiory większości podstawowych ziemiopłodów były niższe od bardzo wysokich zbiorów sprzed roku. Globalna produkcja rolnicza zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,5%, w wyniku niższej produkcji roślinnej o 8,9%, czego nie zrekompensowała wyższa o 5,4% produkcja zwierzęca. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi utrzymały się na tym samym poziomie co przed rokiem. Wzrosły zbiory rzepaku i rzepiku (o 2,2%). Znacznie mniej zebrano ziemniaków (o 17,5%) oraz buraków cukrowych (o 3,7%). Warunki agrometeorologiczne w czasie tego sezonu wegetacyjnego były mniej korzystne dla warzyw oraz owoców, jednak nie wpłynęło to na wielkość zbiorów warzyw gruntowych (wzrost o 6,7% do ubiegłorocznych). Natomiast co do wielkości zbiorów owoców z drzew wpływ tych warunków był znaczący (spadek o 19,8%).

Tabela 3 Dynamika produkcji rolniczej w latach 2000-2005 (w cenach stałych)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ogółem	94,4	105,8	98,1	99,2	107,5	97,5
Produkcja roślinna	94,2	108,6	93,3	94,3	116,7	91,1
Produkcja zwierzęca	94,7	102,5	103,4	104,8	97,3	105,4

Źródło: GUS

Skup zbóż podstawowych w okresie lipiec–wrzesień 2006 r. był o 18,5% niższy niż w analogicznym okresie 2005 r. Skup pszenicy wzrósł o 17,4%, a żyta spadł o 29,1% wobec poziomu sprzed roku. We wrześniu skupiono o 1,8% mniej zbóż niż w sierpniu i o ok. 8,4% mniej niż we wrześniu 2005 r. Utrzymała się rosnąca tendencja cen zbóż. Cena pszenicy we wrześniu była o 38,6% wyższa niż przed rokiem, a żyta o 56,6%. Na targowiskach zarówno ceny pszenicy jak i żyta były wyższe niż przed rokiem (odpowiednio o 35,4% i 49,7%). W okresie styczeń-wrzesień 2006 r. w skupie za pszenicę płacono o 15,0% więcej niż w tym samym okresie poprzedniego roku, a za żyto o 27,4%.

Rynek produktów zwierzęcych w okresie trzech kwartałów 2006 roku charakteryzował się zwiększonym o 5,6% skupem żywca rzeźnego. W tym okresie skup żywca rzeźnego wieprzowego (w przeliczeniu na mięso) wzrósł o 9,3%, a wołowego o 20,8%. Podaż żywca drobiowego zmniejszyła się, skupiono o 3,6% mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Było to wynikiem spadków, których nie zrekompensował wzrost w marcu i maju.

Na rynku rolnym średnie ceny podstawowych produktów roślinnych w bieżącym roku, były wyższe niż przed rokiem. W okresie styczeń-wrzesień 2006 r. ceny żywca wołowego były nieco wyższe niż w analogicznym okresie 2005 r. (o 0,1% w skupie i 3,6% na targowiskach). Ceny drobiu rzeźnego przy zmniejszonej podaży obniżyły się i średnio w okresie styczeń-wrzesień br. płacono o ponad 17% mniej niż przed rokiem. Podaż mleka do skupu nieco się zmniejszyła wobec analogicznego okresu roku 2005, a niewielki spadek jego cen w okresie styczeń-wrzesień wyniósł średnio 0,9%.

Według wstępnych szacunków GUS, w 2006 roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi będą o 3-7% mniejsze, a produkcja warzyw gruntowych o ok. 9%, natomiast zbiory owoców z drzew będą o 10-14% większe, owoców z krzewów o ok. 4%, a rzepaku i rzepiku o ok. 7%, od uzyskanych w 2005 r.

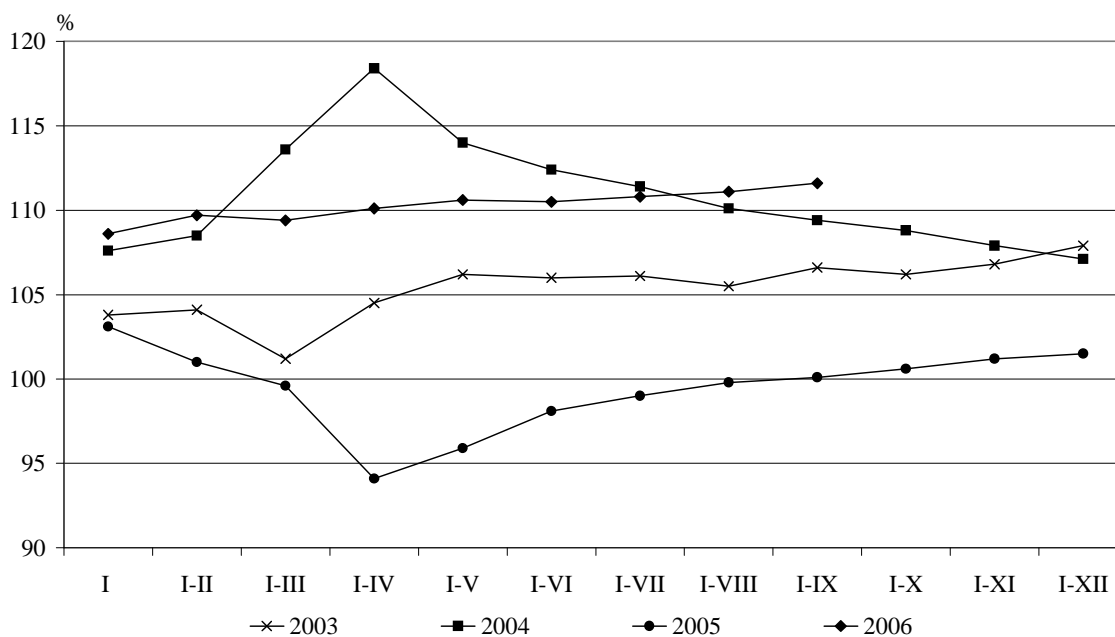
Handel wewnętrzny – wzrost sprzedaży...

W I półroczu 2005 r. odnotowano spadek sprzedaży w relacji do poziomu sprzed roku, jednak w kolejnych kwartałach dynamika poprawiła się. W III i IV kwartale nastąpił wzrost sprzedaży detalicznej odpowiednio o 4,1% i 5,4%. W wyniku tego w 2005 roku w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej o 1,5%⁴. Jednak w pełnej zbiorowości podmiotów wolumen sprzedaży detalicznej ogółem w 2005 r. ukształtował się na poziomie o ok. 2,4% niższym niż w roku poprzednim.

W okresie dziewięciu miesięcy 2006 roku odnotowano wzrost sprzedaży w cenach stałych o 11,6% w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób. Było to wynikiem rosnącej dynamiki sprzedaży w kolejnych kwartałach (wzrost odpowiednio o 9,0%, 11,8% i 13,8%).

W okresie styczeń-wrzesień 2006 r. w każdej z grup przedsiębiorstw handlowych odnotowano wzrost sprzedaży, a największy miał miejsce w sklepach niewyspecjalizowanych o 19,4%. Dynamicznie rozwijała się sprzedaż rtv, agd i mebli (wzrost o 17,6% wobec 35,3% w analogicznym okresie 2005 roku), a także farmaceutyków, kosmetyków i sprzętu ortopedycznego. Punkty zajmujące się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli i części oraz sklepy wyspecjalizowane, notujące w analogicznym okresie roku poprzedniego spadki, zwiększyły swoją sprzedaż odpowiednio o 9,3% i 7,6%.

Wykres 5 Dynamika sprzedaży detalicznej (analogiczny okres roku poprzedniego = 100, ceny stałe)

Źródło: Biuletyny Statystyczne GUS z lat 2003-2006

W okresie trzech kwartałów 2006 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób była wyższa o 9,0% niż przed rokiem⁵. Było to wynikiem wzrostów w każdym z rodzajów działalności przedsiębiorstw. Największy wzrost cechował przedsiębiorstwa hurtowe zajmujące się dystrybucją maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia (56,8%), znacznie mniejsze wzrosty wystąpiły w podmiotach dystrybuujących

⁴ ceny stałe

⁵ ceny bieżące

wyroby tytoniowe (28,2%), agd, rtv i artykuły użytku domowego (18,6%), a także zrealizowanych na zlecenie (13,0%). Najmniejszy wzrost odnotowano w sprzedaży napojów alkoholowych i bezalkoholowych (1,1%).

Ramka 1 Raport *Przedsiębiorczość w Polsce 2006*

18 sierpnia Rada Ministrów przyjęła raport 'Przedsiębiorczość w Polsce 2006'. Jest to już IV edycja raportu stanowiącego **analizę stanu polskich przedsiębiorstw oraz warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej**. W opracowaniu przedstawiono również **podstawowe agregaty i czynniki makroekonomiczne** mające wpływ na rozwój przedsiębiorstw. Ponadto w dokumencie podjęto próbę **identyfikacji barier w działalności gospodarczej** oraz zaproponowano **kierunki działań**, które mogłyby się przyczynić do dalszego rozwoju przedsiębiorczości.

W 2005 roku mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 osób) stanowiły 95% przedsiębiorstw ogółem, firmy małe (10-49 pracowników) – 4%, z kolei firmy średnie (50-249 osób) i duże (ponad 250 zatrudnionych) – odpowiednio: 0,8% i 0,13%. Należy zauważyć, że w ubiegłym roku miał miejsce wzrost liczby małych firm o 3% w stosunku do 2004 r., a firm mikro - o 1%. Z kolei liczba dużych przedsiębiorstw spadła o 3,7%. Pozytywnym zjawiskiem, jakie miało miejsce w 2005 roku było **przełamanie spadkowej tendencji liczby podmiotów nowo rejestrowanych**.

W roku 2005 nastąpiło **pogorszenie wyniku finansowego brutto** (o blisko 10 mld zł), za to kolejny raz nastąpiła **poprawa wskaźników płynności**. **Innowacyjność polskich przedsiębiorstw pozostaje nadal stosunkowo niska**, co może wpłynąć w długim okresie na pogorszenie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw.

Bariery, które w uznaniu przedsiębiorców hamują rozwój przedsiębiorczości to m.in.:

- Niska jakość stanowiącego prawa i częste zmiany w przepisach
- Skomplikowanie przepisów podatkowych, szczególnie w zakresie VAT
- Nadmierna wysokość podatków i paropodatków
- Relatywnie częste i uciążliwe kontrole
- Przewlekłość postępowania w zakresie sądownictwa gospodarczego
- Brak miejscowych planów zagospodarowania oraz zapóźnienia w rozwoju infrastruktury technicznej

W istotny sposób zwiększają one koszty i ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej i tym samym hamują rozwój przedsiębiorczości. Stąd ich sukcesywne usuwanie będzie mieć kluczowe znaczenie dla stymulowania i utrwalania tendencji rozwojowych w gospodarce.

Raport *Przedsiębiorczość w Polsce* zawiera **rekomendacje co do kierunków działań na rzecz poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej**. Postuluje się w nim:

- Tworzenie przyjaznego systemu otoczenia przedsiębiorstw
- Wspieranie innowacyjności
- Poprawę otoczenia prawnego przedsiębiorców (reformacja regulacji)
- Aktywną współpracę pomiędzy przedsiębiorcami a administracją

Stopniowe przyspieszenie wzrostu inflacji...

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2005 r. ukształtował się na poziomie 2,1%. Należy podkreślić, iż znacznie szybszy wzrost cen obserwowany był w pierwszym kwartale (3,6%). W drugim kwartale wzrost wyniósł 2,3%, w trzecim 1,6%, natomiast w czwartym osiągnął poziom 1,1%, w stosunku do analogicznego kwartału roku poprzedniego.

W okresie dziewięciu miesięcy br. średnie miesięczne tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych było niższe niż przed rokiem. W stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły o 0,9% (wobec 2,5% przed rokiem). Wyższe były ceny za użytkowanie mieszkania (o 4,7%), w szczególności za nośniki energii. Ceny gazu były wyższe o 21%, przy czym w II kwartale wzrost wyniósł ponad 26%. W wyniku podwyższenia akcyzy na wyroby tytoniowe w styczniu, wzrosły również ceny wyrobów tytoniowych (o 4,3%) jednak w odniesieniu do poprzedniego roku, wydaje się że podwyżka ta nie została jeszcze w pełni odzwierciedlona w cenach. Znaczny wzrost odnotowano w cenach paliw (o 4,4%), jednak już we wrześniu zaobserwowano spadek tych cen. Obniżyły się natomiast m.in. ceny odzieży i obuwia (o 6,9%), rekreacji i kultury (o 1,3%), oraz łączności (o 1,1%). Niewielki wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych (0,1%) był wynikiem znacznego spadku głównie cen cukru (1,7%) i drobiu (5,2%), przy jednoczesnym wzroście cen owoców i warzyw odpowiednio o 5,4% i 13,8%, oraz cen ryb (2,0%). Niekwestionowany wpływ na spadek cen drobiu miało wystąpienie w I połowie roku obawy związanej z zagrożeniem choroby ptasiej grypy, odkrytej również w naszym kraju, co dodatkowo zostało pogłębione przez zakaz przewozu polskiej żywności przez granice wschodnie.

Tabela 4 Inflacja bazowa (analogiczny miesiąc roku poprzedniego=100)

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2006	CPI	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6			
2005		103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
2006	1	100,8	100,8	100,7	101,0	101,0	101,0	101,3	101,4	101,4			
2005		102,3	102,3	102,4	102,3	101,5	101,4	101,4	101,3	101,3	101,2	101,1	101,1
2006	2	99,4	99,7	99,4	99,4	99,6	99,5	100,1	100,7	101,0			
2005		103,9	103,6	103,4	102,8	102,3	100,7	100,2	100,6	100,8	100,6	99,9	99,6
2006	3	100,2	100,1	99,9	100,2	100,4	100,5	100,8	101,0	101,0			
2005		104,4	104,2	104,0	103,5	102,4	101,7	101,3	101,3	101,4	101,1	100,7	100,4
2006	4	99,9	99,9	99,8	100,0	100,1	100,2	100,6	100,8	101,1			
2005		104,1	103,9	103,7	103,1	102,2	101,4	100,7	100,7	100,6	100,5	100,2	100,1
2006	5	100,8	100,8	100,7	100,8	100,9	100,9	101,0	101,2	101,1			
2005		103,1	103,0	102,9	102,7	102,3	101,8	101,4	101,4	101,4	101,1	101,0	101,0

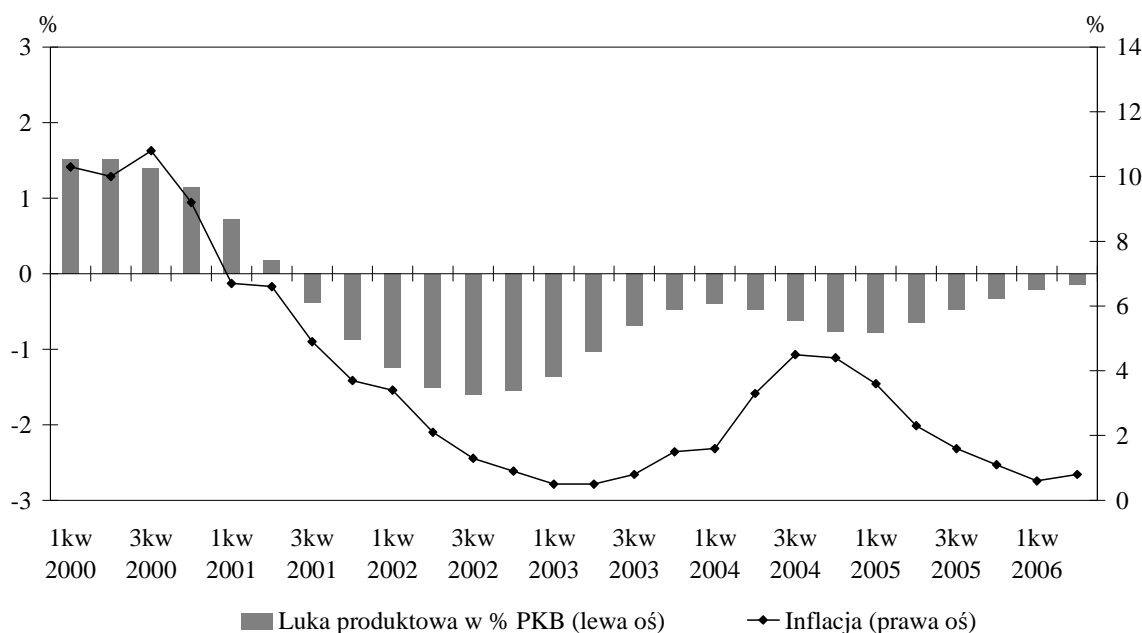
1. Inflacja bazowa netto (po wyłączeniu cen żywności i paliw)
2. Inflacja bazowa po wyłączeniu cen kontrolowanych
3. Inflacja bazowa po wyłączeniu cen o największej zmienności
4. Inflacja bazowa po wyłączeniu cen o największej zmienności i cen paliw
5. Inflacja bazowa – 15% średniej obciążonej

Źródło: Narodowy Bank Polski

Od listopada 2005 r. do czerwca 2006 roku inflacja bazowa (po wyłączeniu cen kontrolowanych) kształtowała się na poziomie ujemnym, a w ostatnich trzech miesiącach była dodatnia. W efekcie pozwoliło to na jej ukształtowanie się w minionym okresie tego roku średnio na niezmiennym poziomie. Wskaźnik inflacji „netto” po wyłączeniu cen żywności i cen paliw w okresie pierwszych trzech miesięcy nieznacznie zmalał, po czym zaczął wzrastać osiągając w sierpniu jak i we wrześniu 1,4% i był to wskaźnik wyższy niż w tych samych miesiącach ubiegłego roku.

Również inflacja bazowa po wyłączeniu cen o największej zmienności malała w pierwszych miesiącach roku. Obserwowana od kwietnia tendencja wzrostowa już we wrześniu pozwoliła osiągnąć poziom 1%. Po wyłączeniu cen o największej zmienności i cen paliw wskaźnik inflacji bazowej utrzymywał się na niemal stałym poziomie na początku roku. Znaczne przyspieszenie dynamiki nastąpiło w ostatnim kwartale, kiedy wskaźnik wzrósł z poziomu 0,2% w czerwcu do 1,1% we wrześniu. Wartość wskaźnika 15% średniej obciętej osiągnęła we wrześniu poziom 1,1%. Można stwierdzić, że to głównie znikomy wzrost cen żywności oraz spadek cen paliw były przyczyną znacznie wolniejszego wzrostu inflacji, a ceny żywności wywierały ujemny wpływ na wskaźnik CPI, aż do lipca.

Wykres 6 Luka produktowa (analogiczny okres roku poprzedniego = 100)

Źródło: Obliczenia DAP MG

Ceny produkcji sprzedanej przemysłu w okresie styczeń-wrzesień 2006 roku były średnio wyższe niż w okresie analogicznym roku 2005 o 2,1%. Na ten wynik miał wpływ systematyczny wzrost cen w kolejnych miesiącach (względem analogicznego miesiąca poprzedniego roku). Największy wzrost w okresie styczeń-wrzesień 2006 r. wystąpił w górnictwie (16,1% wobec analogicznego okresu 2005 r.). W okresie dziewięciu miesięcy roku, roczna dynamika cen w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę była relatywnie wysoka – średni wzrost cen w tej sekcji wyniósł 6,6%. W tym okresie w przetwórstwie przemysłowym ceny wzrosły zaledwie o 0,5% wobec analogicznego okresu 2005 r. Obserwowany w tej sekcji od maja 2005 r. spadek cen (w ujęciu m/m) stopniowo się zmniejszał, a od maja 2006 r. ma miejsce wzrost cen w przetwórstwie przemysłowym. We wrześniu wzrost wyniósł 1,7%.

Wzrost cen w górnictwie obserwowany był przede wszystkim na skutek ożywienia na rynku surowców. We wrześniu względem grudnia 2005 r. najbardziej wzrosły ceny w górnictwie (o 19,2%), w tym w górnictwie rud metali (o 54,1%), co było efektem rosnących szczególnie w ostatnim kwartale cen miedzi na rynkach światowych. W przetwórstwie przemysłowym w okresie styczeń-wrzesień 2006 r. najwyższe wzrosty obserwowane były w produkcji metali (o 22,2%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 7,9%), a zatem również w działach produkujących surowce. Jednak na spowolnienie wzrostu cen przemysłu oddziaływał spadek cen ropy naftowej.

Ceny produkcji budowlano-montażowej wzrosły w okresie pierwszych dziewięciu miesięcy o 2,5% w relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku.

Do końca 2006 r. poziom inflacji będzie kształtował się z jednej strony pod wpływem relatywnie wysokiej dynamiki popytu krajowego, a z drugiej strony pod wpływem nadal znacznego bezrobocia. Jednocześnie uwzględniając niedobory pracowników pewnych zawodów możliwy jest wzrost oczekiwań płacowych. Nadal oczekujemy też aprecjacji złotego. Uwzględniając wszystkie czynniki ocenia się, że wzrost cen może przekroczyć poziom 1%.

Rynek pracy – poprawa sytuacji...

Wysoka stopa bezrobocia i niski wskaźnik zatrudnienia są nadal jednymi z największych problemów polskiej gospodarki. Uwzględniając specyfikę polskiego rynku pracy – strukturalny charakter bezrobocia oraz istniejące niedopasowanie popytu i podaży pracy, problemy na rynku pracy może pogłębić emigracja wykwalifikowanych pracowników z Polski.

Od II kwartału 2003 roku obserwuje się jednak stopniową, aczkolwiek powolną, poprawę sytuacji na rynku pracy, polegającą m.in. na wzroście liczby pracujących w gospodarce. Złożył się na to wzrost liczby pracujących poza rolnictwem indywidualnym, w tym w przemyśle i usługach.

Według danych BAEL w II kwartale 2006 roku liczba osób pracujących wzrosła w stosunku do stanu sprzed roku (o 512 tys. osób), oraz liczba osób biernych zawodowo (o 314 tys. osób). Odnotowano ponadto spadek liczby bezrobotnych (o 707 tys. osób) oraz stopy bezrobocia (o 4,0 pkt. proc.).

Charakterystyczny dla polskiej gospodarki jest niski poziom zatrudnienia wśród najmłodszych oraz najstarszych osób aktywnych zawodowo. W II kwartale roku 2006 stopa bezrobocia wśród osób w wieku do 24 lat ukształtowała się na poziomie 30,0%, wobec 34,3% w I kwartale 2006 roku. W porównaniu z II kwartałem roku 2005 wskaźnik ten był niższy o 9,9 pkt. proc.

Tabela 5 Podstawowe wskaźniki BAEL w latach 2004-2006

	III kw. 04	IV kw. 04	I kw. 05	II kw. 05	III kw. 05	IV kw. 05	I kw. 06	II kw. 06
Współczynnik aktywności zawodowej (%)	54,8	54,9	54,3	54,5	55,7	55,2	53,5	53,6
Wskaźnik zatrudnienia (%)	44,9	45,1	44,1	44,6	46,0	45,9	44,9	46,1
Stopa bezrobocia (%)	18,2	18,0	18,9	18,1	17,4	16,7	16,1	14,1
Liczba osób pracujących (tys.)	13 974	14 058	13 767	13 947	14 359	14 390	14 098	14 459
Liczba osób bezrobotnych (tys.)	3 106	3 081	3 199	3 072	3 017	2 893	2 701	2 365
Liczba osób biernych zawodowo (tys.)	14 065	14 057	14 272	14 223	13 841	14 051	14 575	14 537

Źródło: GUS

Do głównych czynników koniunkturalnych kształtujących sytuację na rynku pracy w Polsce można zaliczyć:

- wysoki wzrost wydajności pracy,
- wycofanie się z rynku pracy (dezaktywizacja) spowodowane obawą przed utratą pracy i bezrobociem (świadczenia przedemerytalne, renty)⁶.

Wśród czynników strukturalnych należy wymienić:

- niski poziom kapitału ludzkiego, zwłaszcza wśród ludzi po 35 roku życia,
- przeciętne wysokie koszty pracy, związane z istnieniem tzw. klina podatkowego,
- niedopasowanie popytu i podaży na rynku pracy (niskie kwalifikacje bezrobotnych),
- małą mobilność zawodową i terytorialną.

W okresie trzech kwartałów 2006 r. zanotowano stopniową poprawę sytuacji na rynku pracy. Podobnie jak w roku 2005, od początku 2006 r. obserwowany był systematyczny wzrost, tak w ujęciu rocznym, jak i miesięcznym, przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. Od początku 2005 r. do września 2006 r. liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwach zwiększyła się o 4,6%. W dalszym ciągu obniżała się liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopa bezrobocia.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-wrzesień 2006 r. było wyższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego o 2,8%. Wzrost obserwowany był niemal we wszystkich sekcjach: handel i naprawy (5,1%), obsługa nieruchomości i firm (4,0%), przetwórstwo przemysłowe (2,9%), hotele i restauracje (2,8%). Ponadto odnotowano wzrosty w budownictwie (2,6%) oraz w transporcie i łączności (1,9%), które to sekcje w ubiegłym roku odnotowały spadek. Zatrudnienie niższe niż przed rokiem zanotowano w energetyce i górnictwie (w każdym po 2,2%).

Tabela 6 Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w tys.)

	I-IX 2005	I-IX 2006	2006/2005
Ogółem	4 762	4 896	102,8
Przemysł	2 422	2 472	102,1
Górnictwo	185	181	97,8
Przetwórstwo przemysłowe	2 031	2 091	102,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	205	200	97,8
Budownictwo	314	322	102,6
Handel i naprawy	850	893	105,1
Hotele i restauracje	82	85	102,8
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	484	494	101,9
Obsługa nieruchomości i firm	444	462	104,0

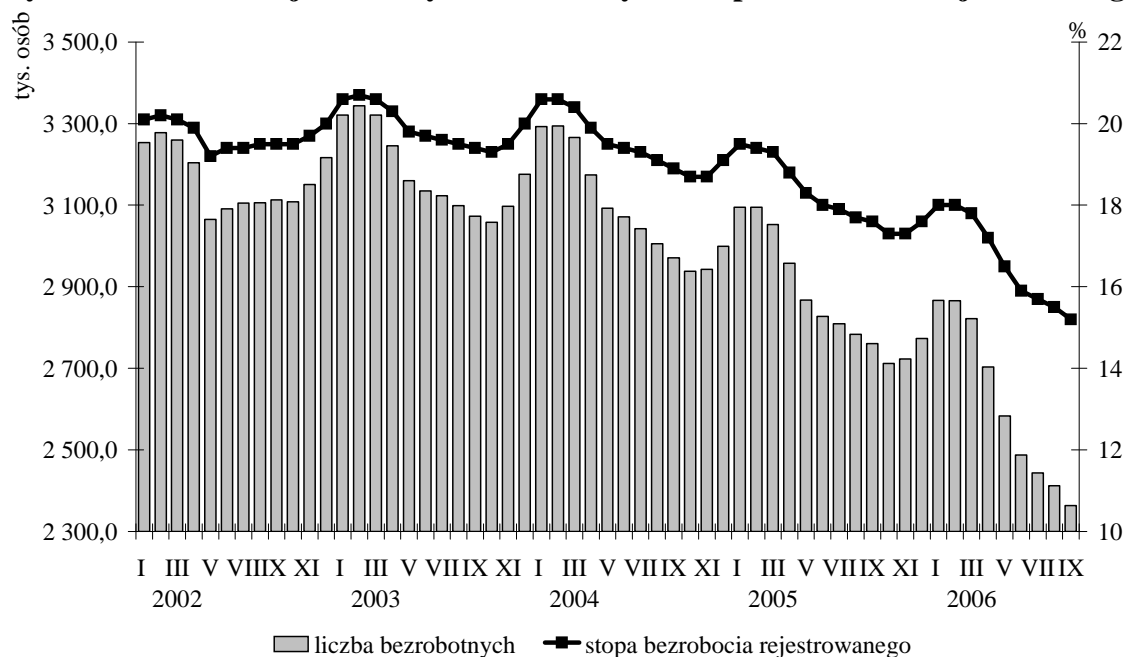
Zródło: Biuletyny Statystyczne GUS z lat 2005-2006

⁶ Szczególnie w okresie poprzedzającym wejście w życie ustawy o świadczeniach przedemerytalnych z dnia 30.04.2004 r.

Spśród działów przetwórstwa przemysłowego, w dziewięciu miesiącach 2006 roku, najwyższy wzrost zatrudnienia miał miejsce w produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (13,9%), pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep (10,1%), wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (7,9%), a także w produkcji wyrobów z metali (7,7%). Spadki zatrudnienia miały miejsce w produkcji skór wyprawionych i wyrobów z nich (6,0%), odzieży i wyrobów futrzarskich (4,3%), włókiennictwie (3,9%) oraz produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (4,1%).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec września 2006 r. ukształtowała się na poziomie 2,36 mln osób, tj. o 12,0% niższym niż we wrześniu poprzedniego roku. Stopa bezrobocia, od stycznia 2005, kiedy wyniosła 19,4%, sukcesywnie się obniżała i na koniec grudnia ukształtowała się na poziomie 17,6% (w październiku i listopadzie wyniosła 17,3%). Następnie na początku 2006 roku wzrosła do 18,0% (w styczniu i lutym), a już od marca obniżała się i we wrześniu wyniosła 15,2%. Wzrost stopy bezrobocia w ostatnim miesiącu roku i na początku roku, jak również spadek w okresie wakacyjnym, jest zjawiskiem sezonowym. Obserwowany w pozostałych miesiącach spadek tej stopy świadczy o długookresowej poprawie sytuacji na rynku pracy. Jednak należy pamiętać, że obniżenie wskaźnika bezrobocia częściowo jest efektem migracji zarobkowych Polaków.

Wykres 7 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia rejestrowanego

Źródło: GUS

Na poprawę na rynku pracy wpływa również wzrastająca produkcja głównie w sektorze usług oraz wzrost gospodarczy, które pociągają za sobą zwiększenie popytu na pracę jako efekt wyższej pracochłonności usług niż chociażby przemysłu.

Zakładając roczny wzrost gospodarczy na poziomie powyżej 5% oczekuje się stopniowego wzrostu zatrudnienia w gospodarce narodowej. Wynikający z prognozy makroekonomicznej, jak i napływających danych bieżących, wzrost popytu na pracę w 2006 r. pozwoli na obniżenie liczby bezrobotnych na koniec 2006 r. i stopy bezrobocia do poziomu ok. 15,3%.

Wzrost wynagrodzeń oraz świadczeń społecznych...

W roku 2005 przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 3,2% w stosunku do roku 2004 i ukształtowało się na poziomie 2.516 zł. Wzrost realny wyniósł 1,2% i był wyższy o 0,4 pkt. proc. niż w roku ubiegłym, lecz niższy niż w latach poprzednich (1,5% w 2002 roku i 2,0% w 2003 roku).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w okresie styczeń-wrzesień 2006 r. wyniosło 2.583 zł i było o 4,9% (o 4,2% w ujęciu realnym) wyższe niż w trzech kwartałach 2005 roku. Najwyższy, w porównaniu z analogicznym okresem 2005 r., wzrost płac w okresie dziewięciu miesięcy 2006 roku odnotowano w budownictwie (o 8,4%), obsłudze nieruchomości i firm (o 5,8%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 5,6%). Spośród działów przetwórstwa przemysłowego najwyższy wzrost płac wystąpił w produkcji metali (o 11,3%), produkcji maszyn i urządzeń (o 6,8%), produkcji wyrobów z metalu (o 6,6%), produkcji mebli i pozostałej działalności produkcyjnej, a także produkcji pozostałego sprzętu transportowego (każdej o 6,5%), oraz produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 6,3%). Jedyne spadki przeciętnych wynagrodzeń nastąpiły w dziale produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (o 0,4%). Jednocześnie należy podkreślić, że działy o relatywnie najniższym wzroście wynagrodzeń w okresie styczeń-wrzesień 2006 r. charakteryzują się jednymi z najwyższych przeciętnych zarobków w przemyśle.

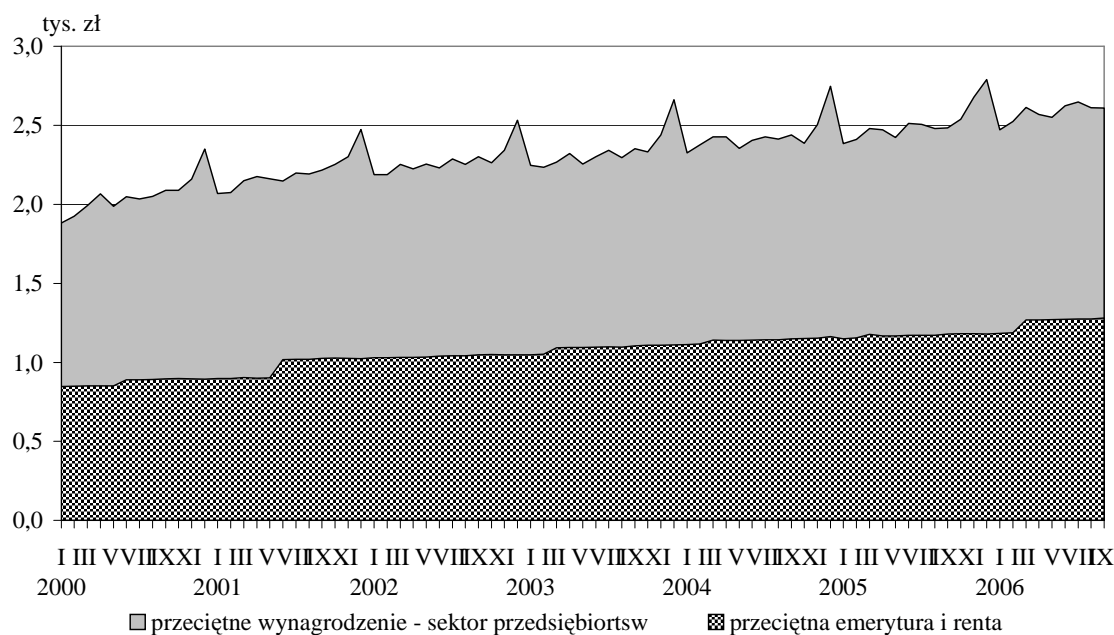
Tabela 7 Przeciętne nominalne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw

	I-IX 2005	I-IX 2006	2006/2005
Ogółem	2 464	2 583	104,9
Przemysł	2 486	2 613	105,1
Górnictwo	3 981	4 185	105,1
Przetwórstwo przemysłowe	2 269	2 395	105,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	3 294	3 458	105,0
Budownictwo	2 291	2 483	108,4
Handel i naprawy	2 320	2 417	104,2
Hotele i restauracje	1 837	1 899	103,4
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	2 760	2 834	102,7
Obsługa nieruchomości i firm	2 464	2 607	105,8

Źródło: *Biuletyny Statystyczne z 2006 roku*

Zwiększenie siły nabywczej przeciętnych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-wrzesień 2006 r. (o 4,1%, wobec wzrostu 0,3% w analogicznym okresie ub. roku) było efektem przede wszystkim dynamicznego wzrostu płac w ujęciu nominalnym w warunkach niskiej dynamiki cen konsumpcyjnych. Wzrostowi sprzyja też ożywienie gospodarcze, stopniowa poprawa sytuacji na rynku pracy oraz obserwowany niedobór wykwalifikowanych pracowników w niektórych sektorach gospodarki (np. budownictwie). Systematyczny wzrost płac w ujęciu realnym trwa nieprzerwanie od drugiego kwartału 2005 r. W okresie kwiecień-czerwiec 2005 r. wyniósł on 0,8%, a w następnych kwartałach odpowiednio 1,1% i 3,8%. Wzrost płac był kontynuowany w kolejnych kwartałach tego roku, w I kwartale wyniósł 4,3%, w drugim 3,9%, a w trzecim 4,1%.

Wykres 8 Wynagrodzenie i świadczenie społeczne

Źródło: Biuletyny Statystyczne GUS z lat 2000-2006

W okresie trzech kwartałów 2006 r. wyższe niż rok wcześniej były też świadczenia społeczne, co było związane głównie z przeprowadzoną 1 marca br. ich waloryzacją. Przeciętna miesięczna renta i emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w okresie styczeń-wrzesień 2006 roku ukształtowała się na poziomie 1.254 zł i była wyższa o 7,4% w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (realny wzrost o 6,0%). Natomiast przeciętna miesięczna emerytura i renta rolników indywidualnych wzrosła w tym okresie o 5,5% (w ujęciu realnym 4,1%) i wyniosła 799 zł.

Przewiduje się, że w 2006 roku realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia będzie znacznie wyższy niż w 2005.

Finanse publiczne...

W 2005 roku dochody budżetu państwa zostały zrealizowane w 102,9%, wydatki w 99,3%, natomiast deficyt budżetowy został zrealizowany w 81,0%. Deficyt budżetowy wyniósł 28,4 mld zł (wobec 35,0 mld zł zakładanych w ustawie budżetowej na 2005 r.), tj. ok. 2,9% PKB.

W okresie styczeń-wrzesień 2006 roku w ujęciu nominalnym dochody budżetu państwa wyniosły 144,3 mld zł. Wydatki kształtowały się na poziomie 158,8 mld zł. W porównaniu z rokiem poprzednim niższa była zarówno realizacja dochodów (o 2,3 pkt. proc.), jak i wydatków budżetowych (1,6 pkt. proc.). W rezultacie deficyt budżetowy był zdecydowanie niższy niż przed rokiem zarówno w ujęciu nominalnym, jak i biorąc pod uwagę realizację założeń ustawy budżetowej. W okresie styczeń-wrzesień 2006 roku deficyt wyniósł 14,5 mld zł wobec 17,8 mld zł w analogicznym okresie roku 2005 (wykonanie ustawy budżetowej odpowiednio: 47,4% wobec 50,8%).

Tabela 8 Realizacja ustawy budżetowej w okresie I-IX 2006 (w mld zł)

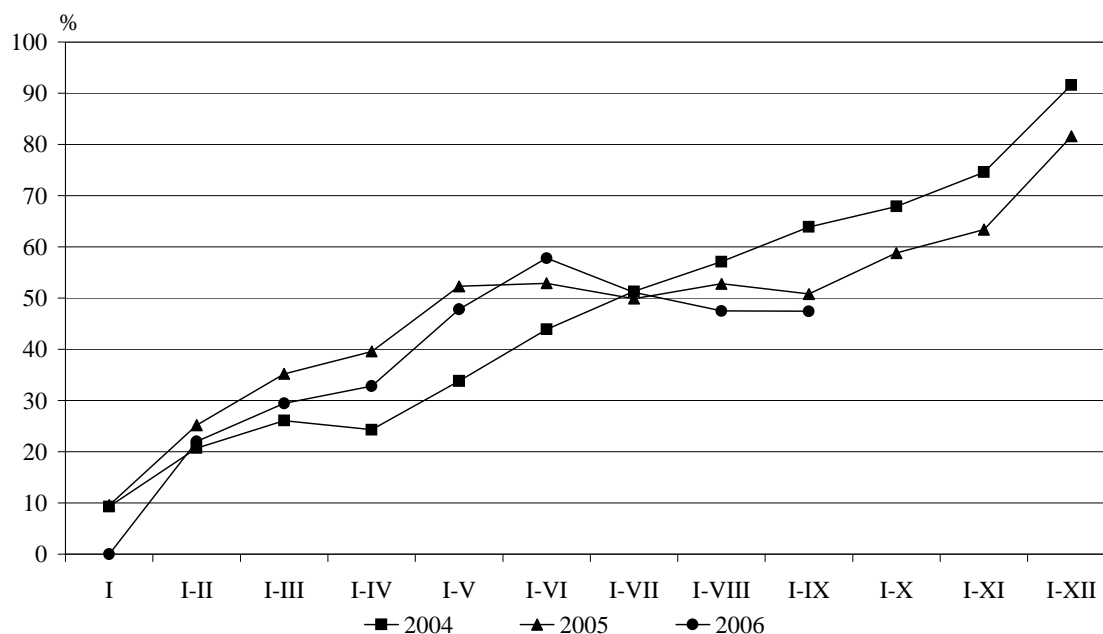
	Ustawa budżetowa	Wykonanie	%
DOCHODY	195,3	144,3	73,9
Podatki	174,4	127,0	72,8
Pośrednie	128,1	93,4	72,9
PIT	26,2	19,8	75,6
CIT	20,1	13,8	68,7
Dochody państwowych jedn. budżetowych	16,1	12,2	75,8
WYDATKI	225,8	158,8	70,3
Obsługa długu krajowego	22,9	15,3	66,9
Obsługa długu zagranicznego	5,0	3,9	77,7
Dotacja dla funduszu emerytalno- rentowego	14,9	11,1	74,5
Dotacja dla FUS	23,4	19,6	83,8
Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	34,4	28,3	82,1
DEFICYT	-30,5	-14,5	47,4
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DEFICYTU	30,5	14,5	47,4
KRAJOWE	10,1	9,4	93,8
Bony skarbowe	-	-0,9	-
Obligacje	23,5	33,6	142,6
Przychody z prywatyzacji	5,5	0,5	9,4
Prefinansowanie zadań z udziałem środków z UE	-2,0	0,2	9,2
Środki z funduszy strukturalnych	-1,3	-0,9	68,9
ZAGRANICZNE	20,5	5,1	24,7

Źródło: Ministerstwo Finansów

Po stronie dochodowej największe znaczenie miały wpływy z podatków pośrednich oraz podatku dochodowego od osób fizycznych. Stanowiły one odpowiednio 64,7% i 13,8% całości dochodów zrealizowanych w tym okresie i były odpowiednio o 8,5% i 17,4% wyższe w ujęciu nominalnym od wpływów z tego tytułu w analogicznym okresie 2005 roku. Wpływy z podatku od osób prawnych stanowiły 9,6% dochodów i były wyższe niż rok wcześniej o 24,9%. Tak znaczny wzrost wpływów z podatków pośrednich był wynikiem zwiększenia dochodów z podatku akcyzowego, szczególnie w pierwszym miesiącu roku, będący częściowo konsekwencją większej sprzedaży detalicznej. Natomiast wzrost wpływów z podatków dochodowych był efektem wzrostu wynagrodzeń i dobrej kondycji finansowej podmiotów.

Po stronie wydatków w okresie dziewięciu miesięcy 2006 r. największe znaczenie miały subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego oraz dotacje dla FUS (ich udział w całości wydatków wyniósł odpowiednio 17,8% i 12,3%), przy czym w ujęciu nominalnym pierwsze z nich wzrosły o 6,2%, natomiast drugie o 13,2%. Wyższe niż przed rokiem w ujęciu nominalnym były koszty obsługi długu krajowego (o 8,5%) i koszty obsługi długu zagranicznego (o 22,9%). Niższa była natomiast dotacja dla Funduszu Emerytalno-Rentowego o 1,3%.

Wykres 9 Wykonanie deficytu budżetu państwa

Źródło: Ministerstwo Finansów

Ramka 2 Projekt budżetu państwa na rok 2007

27 września 2006 roku Rada Ministrów przyjęła projekt budżetu państwa na rok 2007.

Zakłada on tempo wzrostu PKB na poziomie 4,6%, na które złoży się przyspieszenie tempa inwestycji i rzeczowych środków obrotowych. Wzrost wspomnianych czynników, przy wolniejszym wzroście spożycia oraz pogorszeniu udziału eksportu netto we wzroście PKB o 0,5 pkt. proc., spowoduje, że wzrost popytu krajowego w 2007 r. utrzyma się na poziomie z roku 2006 i wyniesie 5,1%.

Szacuje się, że na rynku pracy przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej wzrośnie o 1,4% w stosunku do roku 2006, a w związku z tym stopa bezrobocia obniży się do około 14,1%.

W projekcie budżetu prognozuje się, iż średni wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2007 r. wyniesie 1,9%. Średni wzrost cen nakładów inwestycyjnych prognozowany jest na 3,0 proc.

Stosownie do zapisów art. 96 pkt 16 oraz art. 97 pkt 10 ustawy o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r. środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej przeznaczone na finansowanie programów i projektów realizowanych przez administrację rządową stanowią dochody i wydatki budżetu państwa. W związku z tym, po raz pierwszy w 2007 roku, dochody oraz wydatki budżetu państwa zostały przedstawione w nowym ujęciu.

Projekt ustawy budżetowej na rok 2007 zakłada dochody budżetu państwa w wysokości 226,8 mld zł, tj. o 16,1% więcej niż w 2006 roku. W relacji do produktu krajowego brutto dochody budżetu państwa ukształtują się na poziomie 20,6% wobec 18,9% w roku 2006. Wydatki budżetowe w 2007 roku planowane są na kwotę 256,8 mld zł, co oznacza nominalny wzrost o 13,7% w stosunku do roku ubiegłego. W związku z tym szacowany na 2007 r. deficyt budżetowy wyniesie 30 mld zł i będzie stanowił 2,7% w relacji do produktu krajowego brutto.

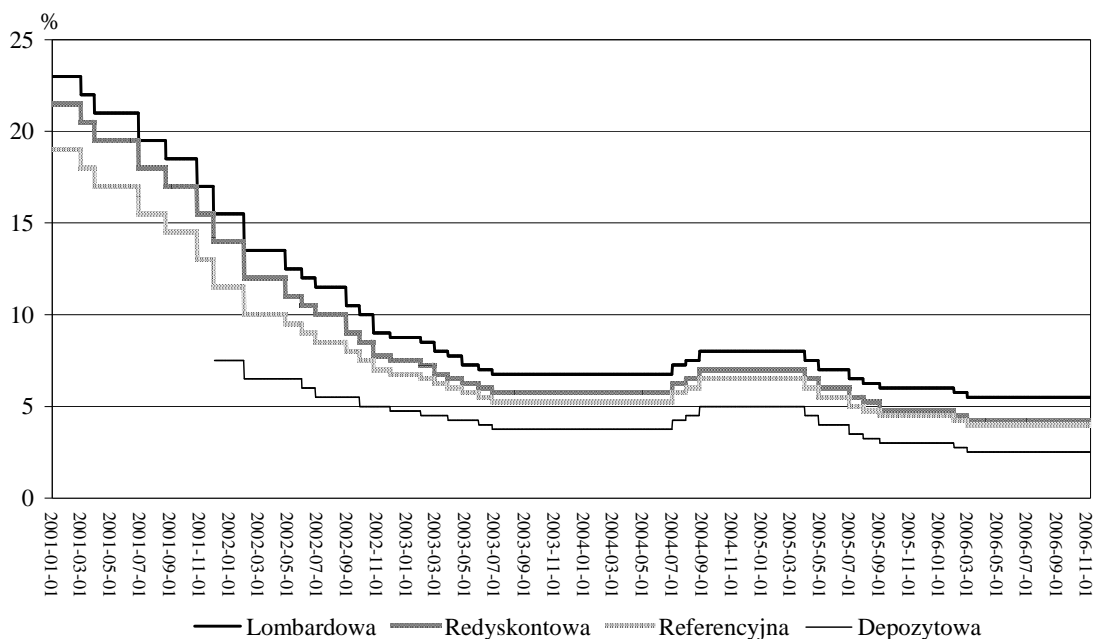
Dla projektu budżetu 2007 przyjęto założenia, że średnioroczny kurs złotego w roku 2007 ukształtuje się na poziomie 3,90 PLN/EUR i 3,04 PLN/USD.

Polityka monetarna...

W 2005 roku Rada Polityki Pieniężnej zmieniła nastawienie z neutralnego na łagodne, pięciokrotnie obniżając stopy procentowe łącznie o 2,0 pkt. proc (przy czym stopę redyskontową weksli obniżono w sumie o 2,25 pkt. proc.). Decyzje Rady spowodowane były głównie spadającymi wskaźnikami inflacji, zmniejszającymi się oczekiwaniami inflacyjnymi oraz niską dynamiką cen produkcji sprzedanej przemysłu. Wynikały również z wysokiej dyscypliny płac, umiarkowanego wzrostu popytu krajowego oraz niższego niż oczekiwano wzrostu gospodarczego w 2005 r. Źródłem presji inflacyjnej mogły być rosnące ceny ropy naftowej, jednak ich wpływ był kompensowany przez wyższy niż w 2004 r. kurs złotego.

Brak wyraźnej zmiany sytuacji w pierwszych miesiącach 2006 r. zaważył na opinii Rady, która w styczniu i lutym 2006 roku postanowiła obniżyć stopy procentowe (każdorazowo o 0,25 pkt. proc.). Rada wzięła pod uwagę niski poziom inflacji związany m.in. ze znacznym spadkiem dynamiki cen paliw w warunkach aprecjacji złotego oraz obniżenie oczekiwań inflacyjnych. W związku z tym stopy procentowe kształtują się na poziomie: referencyjna 4%, lombardowa 5,5%, depozytowa 2,5%, a redyskontowa weksli 4,25%. Jednocześnie rosnąca dynamika płac, oraz stopniowe ożywienie w przemyśle i budownictwie przekładające się na wyższy wzrost gospodarczy zdeterminowały decyzję RPP i w kolejnych miesiącach pozostawiono stopy procentowe na niezmiennym poziomie.

Wykres 10 Wartość stóp procentowych NBP w latach 2001-2006

Źródło: Narodowy Bank Polski

Podaż pieniądza M3 wzrosła we wrześniu o 13,0% w porównaniu z wrześniem roku 2005. Wielkość pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) wzrosła o 19,6%, natomiast depozytów i innych zobowiązań o 26,3% w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego. Głównym czynnikiem stojącym za tym wzrostem był przyrost depozytów i innych zobowiązań bieżących gospodarstw domowych (29,8%), na co głównie wpłynęła poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych, a także niemonetarnych instytucji finansowych (28,8%). Znacznie wzrosły też depozyty przedsiębiorstw (o 26,0% względem września 2005 r.). Największy średni wzrost nastąpił w III kwartale (r/r). Wzrost ten świadczy o stabilnej sytuacji

tego sektora. Jednocześnie wskazuje, że firmy dysponują środkami, które częściowo angażują w przedsięwzięcia inwestycyjne oraz finansowanie zapasów i kapitału obrotowego. Potwierdza to znaczny wzrost nakładów brutto na środki trwałe.

Wielkość kredytów we wrześniu 2006 r. wzrosła o 19,1% w stosunku do września 2005 r. Złożył się na to przede wszystkim wysoki przyrost kredytów dla gospodarstw domowych (31,1%). Od sierpnia 2005 do maja 2006 przyrastały kredyty dla instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych jednak w kolejnych miesiącach dynamika wzrostu spowolniła i we wrześniu wzrost wyniósł 5,6%. Począwszy od maja 2005 r. wolumen kredytów dla przedsiębiorstw był wyższy od poziomu z 2005 r. i we wrześniu wzrost wyniósł 9,1% niż rok wcześniej. Popyt przedsiębiorstw na kredyt wzrastał w wyniku złagodzenia warunków uzyskania kredytu, jako efekt nasilającej się konkurencji w sektorze bankowym. Przyspieszenie dynamiki kredytów inwestycyjnych jest również potwierdzone ożywieniem inwestycyjnym. Należy zauważyć, iż podwyżki stóp procentowych w 2004 roku nie osłabiły tempa wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych, a obniżki z 2005 i 2006 roku wzmocniły trend wzrostowy. W sierpniu 2006 r. wzrost kredytów konsumpcyjnych wyniósł ok. 20%, a mieszkaniowych 52,2% względem analogicznego okresu poprzedniego roku.

Kurs walutowy...

W 2005 roku, tendencja do aprecjacji polskiej waluty obserwowana od początku 2004 r., została zahamowana. Kurs euro wahał się notując największe spadki w lutym i czerwcu, po czym tendencja spadkowa utrzymała się aż do grudnia. Natomiast dolar od lutego utrzymywał tendencję wzrostową, która w sierpniu i wrześniu została chwilowo zachwiana. W kolejnych miesiącach notowano wzrosty, aż do spadku w grudniu. W rezultacie w okresie styczeń-grudzień 2005 r. średni urzędowy **kurs euro** wyniósł 4,0254 zł i obniżył się o 11,2% w stosunku do 2004 roku. Średni urzędowy **kurs dolara amerykańskiego** wyniósł 3,2348 zł (spadek w stosunku do średniej z 2004 roku o 11,5%).

W I kwartale 2006 r. na rynku walutowym obserwowano pewne osłabienie kursu złotego względem dolara oraz łagodne umacnianie się złotego względem euro. Natomiast średnio w trzech kwartałach br. nasza waluta umocniła się zarówno względem euro jak i dolara, w porównaniu z okresem styczeń-wrzesień 2005 r., kiedy w stosunku do analogicznego okresu 2004 roku odnotowywano silną aprecjację złotego względem euro i dolara (odpowiednio o 13,8% oraz o 17,7%). Kurs USD/PLN był w okresie dziewięciu miesięcy br. niższy o 2,3% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Kurs EUR/PLN w tym samym okresie był niższy o 3,7%. W analizowanym okresie średni kurs euro wyniósł 3,9108 zł, natomiast dolar amerykański średnio kosztował 3,1423 zł.

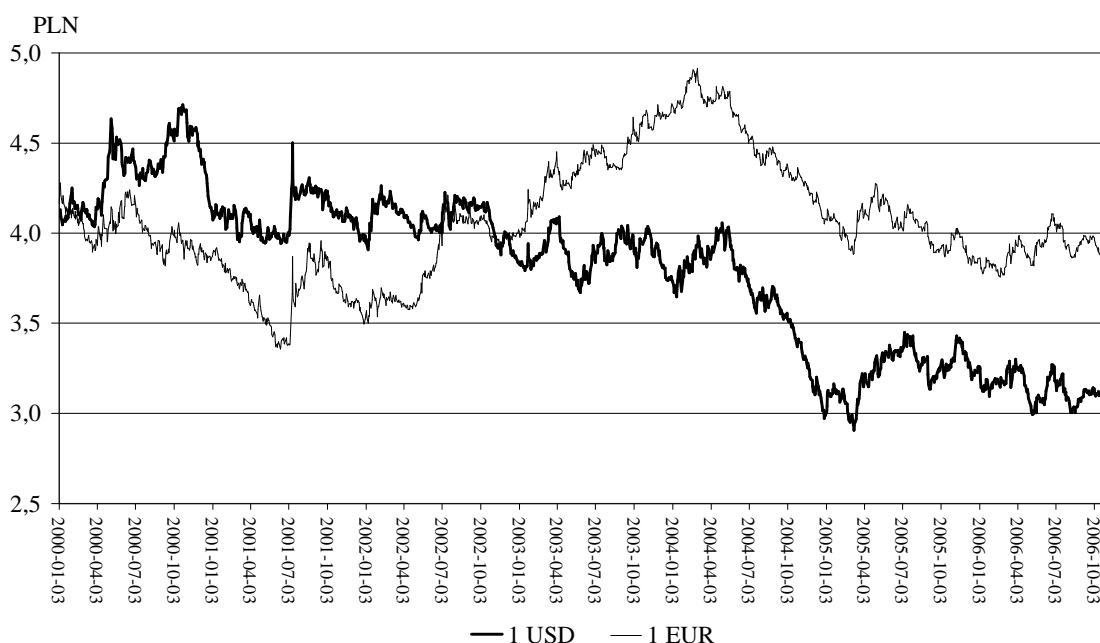
Należy jednak zaznaczyć, że ostatni kwartał nie był zbyt dobry dla polskiej waluty. Kurs złotego wobec euro w ostatnich dwóch miesiącach zdeprecjonował się. Było to wynikiem wystąpienia niekorzystnej sytuacji w regionie (ogłoszenie decyzji o opóźnieniu przystąpienia Węgier i Słowacji do strefy euro), co przełożyło się na zwiększoną niepewność polityczną w kraju. Nie bez znaczenia była również występująca po ostatnich zmianach stóp procentowych, różnica pomiędzy stopami procentowymi NBP, a Europejskiego Banku Centralnego (niższe od NBP o 0,75 pkt. proc.) i Banku Centralnego Stanów Zjednoczonych FED (wyższe od NBP o 1,25 pkt. proc.).

W przypadku czynników zewnętrznych znaczącą rolę odgrywają napływające dane makroekonomiczne ze Stanów Zjednoczonych oraz Europy Zachodniej. Gospodarka

amerykańska charakteryzuje się coraz niższym wzrostem gospodarczym (PKB wyniósł w III kw. 2006 r. – 1,6%, w II kw. – 2,6%, a w I kw. – 5,6%) a od II kwartału nawet niższym niż kraje Unii Europejskiej (strefa euro w II kw. – 2,7%, a w I kw. – 2,2%). Jednak sytuacja na rynku pracy w Stanach Zjednoczonych jest lepsza niż w Unii Europejskiej. Stopa bezrobocia w USA wyniosła w październiku 4,4%, a w okresie I-IX 4,7%, natomiast w krajach strefy euro zharmonizowana stopa bezrobocia we wrześniu kształtowała się na poziomie 7,8%. Wskaźnik inflacji jest nadal nieco wyższy w Stanach Zjednoczonych (2,1% we wrześniu 2006 r. wobec września 2005 r.) niż w strefie euro (1,7%), jednak dystans tych wielkości nie jest już tak znaczny.

Analizując czynniki wewnętrzne kształtujące wartość kursu walutowego polskiego złotego wobec euro i dolara należy przede wszystkim zauważyć, że na umocnienie polskiej waluty na początku roku mogły wpłynąć oczekiwania dotyczące wymiany 3 mld euro pochodzących z euroobligacji. W kolejnych miesiącach na aprecjację polskiej waluty oddziaływały dane makroekonomiczne, wskazujące na przyspieszenie wzrostu gospodarczego, wysoką dynamikę produkcji oraz poprawę sytuacji na rynku pracy. Na chwilowe osłabienie złotego mogły wpłynąć tak sytuacja polityczna, po zerwaniu paktu stabilizacyjnego, a później po rozpadnięciu się koalicji rządzącej, jak i obniżenie stóp procentowych w I kwartale o 0,5 pkt. proc.

Wykres 11 Złoty w relacji do euro i dolara (kursy nominalne)

Źródło: Narodowy Bank Polski

Zwiększenie deficytu obrotów handlu zagranicznego...

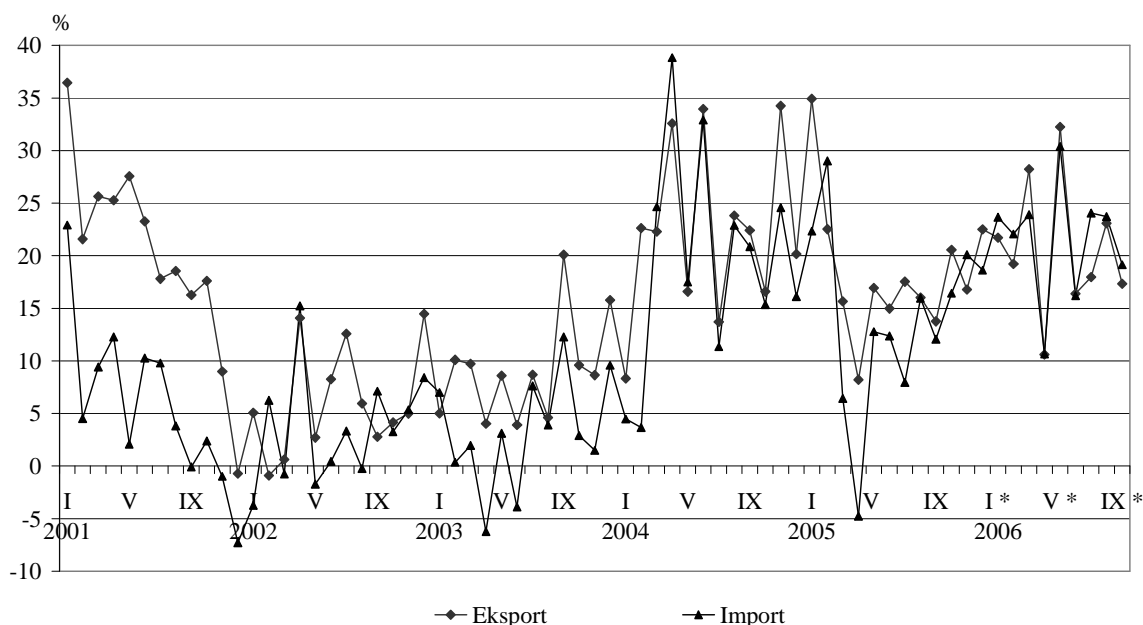
Według wstępnych danych GUS w okresie styczeń-wrzesień 2006 roku wartość eksportu liczonego według cen bieżących wyniosła 63,3 mld euro i była o 23,2% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem roku 2005. Wartość importu wyniosła 71,2 mld euro i była o 22,0% wyższa w relacji do roku poprzedniego. Ujemne saldo obrotów handlu zagranicznego wyniosło więc 7,9 mld euro, a jego pogorszenie było wynikiem powiększenia deficytu w obrotach z krajami rozwijającymi się oraz krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Jednocześnie pogłębiał się deficyt w wymianie z krajami trzecimi, głównie w rezultacie wzrostu wartości importu ropy

naftowej, a także spadku eksportu żywności, spowodowanego nałożonymi restrykcjami, co pogłębiło nierównowagę w handlu z Rosją. Warto podkreślić jest odnotowanie nadwyżki (2,7 mld euro) w obrotach z krajami rozwiniętymi, w tym powiększająca się nadwyżka eksportu nad importem w handlu z krajami Unii Europejskiej.

Według grup krajów, w okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2006 roku, w polskim eksporcie wzrósł udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 0,5 pkt. proc. w stosunku do analogicznego okresu 2005 r.), natomiast udział krajów rozwiniętych obniżył się o 0,4 punktu procentowego. W imporcie natomiast wzrósł udział krajów rozwijających się (o 2,2 pkt. proc.) oraz krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 1,7 pkt. proc.), przy jednoczesnym spadku (o 3,9 pkt. proc.) udziału krajów rozwiniętych, w tym zwłaszcza państw Unii Europejskiej (o 3,3 pkt. proc.). Do krajów UE wyeksportowano 77,5% wartości całego eksportu, natomiast import z tych krajów stanowił 62,8% wartości całego importu.

Podobnie jak w latach ubiegłych, także w okresie styczeń-wrzesień 2006 roku, głównym partnerem handlowym Polski pozostawały Niemcy z 27,5-procentowym udziałem w polskim eksporcie i 24% w imporcie (wzrost eksportu o 19,3% oraz importu o 16,7% w stosunku do analogicznego okresu 2005 roku). W przypadku Rosji w okresie styczeń-wrzesień 2006 roku zanotowano wzrost eksportu o 15,3%, a importu o 46,4%. Udział Rosji w eksporcie ogółem obniżył się o 0,2 pkt. proc. do 4,2%, a w imporcie - wzrósł o 1,7 pkt. proc. do 10,2%. Zauważyć należy wzrastające znaczenie importu z Chin (35,6%), którego wzrost w największym stopniu wynikał ze zwiększonego importu sprzętu AGD, mebli i obuwia z tego kraju. Znaczny wzrost nastąpił w eksporcie na Ukrainę i do Czech, co było powodem znacznego zwiększenia eksportu w zakresie przemysłu elektromaszynowego i metalurgicznego w obu przypadkach mającego duży udział w całkowitym eksporcie.

Wykres 12 Dynamika importu i eksportu w euro (ujęcie transakcyjne)

* dane wstępne

Źródło: Narodowy Bank Polski

Według wstępnych danych NBP w ujęciu transakcyjnym (w euro) w okresie styczeń-wrzesień 2006 roku wartość eksportu wyniosła 67,6 mld euro i była o 20,5% wyższa w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wydatki na import wyniosły 69,9 mld euro, co było wielkością o 21,4% większą niż zanotowana przed rokiem. W konsekwencji saldo obrotów towarowych było ujemne i wyniosło 2,3 mld euro, wobec 1,5 mld euro deficytu w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Na kształtowanie się wielkości importu oraz eksportu w znacznym stopniu wpływ miała sytuacja na rynku walutowym. Stopniowe umacnianie się polskiej waluty obserwowane w 2004 i 2005 roku utrzymało się w kolejnych miesiącach tego roku, co wpływało stymulująco na wzrost zarówno eksportu, jak również importu. Znaczny wpływ na wielkość importu w okresie styczeń-sierpień 2006 r., miał także wzrost cen ropy naftowej i gazu ziemnego. Równocześnie duży wpływ miała poprawa klimatu inwestycyjnego oraz ożywienie popytu wewnętrznego w Polsce.

Dynamiczny wzrost eksportu to efekt m.in. stopniowego ożywienia gospodarczego w UE, a także postępującej obniżki jednostkowych kosztów pracy w przemyśle.

Przewiduje się, że w 2006 roku eksport (w ujęciu bilansu płatniczego na bazie transakcji, wyrażony w euro) wzrośnie o ok. 18% i wyniesie ok. 96,5 mld euro, natomiast wzrost importu wyniesie ok. 18% i osiągnie on wartość 99,2 mld euro. Deficyt wyniesie 2,7 mld euro. W ujęciu rzeczowym eksport wyniesie ok. 89,4 mld euro, a import ok. 101,5 mld euro, natomiast saldo – 12,1 mld euro.⁷

Pogorszenie bilansu płatniczego...

W 2005 roku⁸ ujemne saldo obrotów bieżących ukształtowało się na poziomie 4,1 mld euro, wobec 8,7 mld euro w roku 2004. Wynik został zdeterminowany przede wszystkim przez zdecydowanie niższy niż w 2004 roku deficyt na rachunku obrotów towarowych, który wyniósł 2,2 mld euro (wobec 4,6 mld w roku 2004). Saldo dochodów wyniosło minus 9,0 mld euro (był to wynik o prawie 0,3 mld euro lepszy niż w roku poprzednim). Ponadto zanotowano wyższą nadwyżkę na rachunku usług, która ukształtowała się na poziomie 1 536 mln euro wobec 791 mln euro w 2004 r., a także wyższe o 1,2 mld euro dodatnie saldo transferów bieżących.

Ujemne saldo na rachunku obrotów bieżących finansowane było dodatnim saldem na rachunku finansowym (11,6 mld euro) oraz na rachunku kapitałowym (0,8 mld euro). Głównym źródłem finansowania deficytu był napływ kapitału portfelowego w wysokości 11,8 mld euro (dla porównania w roku 2004 napływ tego kapitału wyniósł 8,6 mld euro). Napływ kapitału w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych (7,7 mld euro) był niższy niż rok wcześniej o 2,5 mld euro. Równocześnie obserwowany był mniejszy odpływ kapitału z tytułu pozostałych inwestycji, który zmniejszył się z 9,4 mld euro w 2004 roku do 2,2 mld euro w roku 2005.

⁷ Prognoza DAP MG

⁸ W oparciu o zrewidowane dane NBP

Tabela 9 Bilans płatniczy w latach 2002-2006 (w mln euro)

	2002	2003	2004	2005*	I-IX 2006*
Rachunek bieżący	5 417	-4 109	-8 652	-4 125	-3 458
Towary: saldo	7 712	-5 076	-4 557	-2 245	-2 308
Wpływy z eksportu	49 324	53 814	65 836	77 601	67 599
Wypłaty z importu	57 036	58 890	70 393	79 846	69 907
Usługi: saldo	852	430	791	1 536	989
Dochody: saldo	-1 990	-3 189	-9 255	-9 010	-6 713
Transfery bieżące: saldo	3 433	3 726	4 369	5 594	4 574
Rachunek kapitałowy	-8	-40	948	789	1 090
Rachunek finansowy	7 654	7 794	6 909	11 558	6 669
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	-227	-269	-643	-2 487	-678
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	4 374	4 084	10 225	7 717	6 283
Inwestycje portfelowe: aktywa	-1 210	-1 138	-1 046	-1 993	-2 104
Inwestycje portfelowe: pasywa	3 417	3 395	8 561	11 771	1 128
Pozostałe inwestycje: aktywa	1 845	-423	-9 413	-2 239	-1 578
Pozostałe inwestycje: pasywa	462	2 902	-925	-1 404	4 242

* dane wstępne

Źródło: Narodowy Bank Polski

Wstępne dane bilansu płatniczego za okres **styczeń-wrzesień 2006 roku** wskazują na nieznaczne pogorszenie sytuacji w stosunku do analogicznego okresu 2005 roku. Odnotowano zwiększenie ujemnego salda na rachunku bieżącym – do 3,46 mld euro wobec 2,74 mld euro w okresie styczeń-wrzesień 2005 roku. Wynik ten był zdeterminowany przede wszystkim zwiększeniem deficytu na rachunku obrotów towarowych (-2 308 mln euro wobec -1 507 mln euro w 2005 r.), zwiększeniem ujemnego salda na rachunku dochodów (o 104 mln euro) oraz zmniejszeniem nadwyżki na rachunku usług (831 mln euro wobec 920 mln euro w analogicznym okresie 2005 r.). W rezultacie zwiększenia nadwyżki na rachunku transferów bieżących (4 574 mln euro wobec 4 343 mln euro w okresie dziewięciu miesięcy 2005 roku) skala wzrostu deficytu została nieco zmniejszona. Saldo na rachunku kapitałowym było dodatnie i wyższe niż przed rokiem, natomiast na rachunku finansowym było dodatnie lecz znacznie niższe niż przed rokiem (odpowiednio 1 090 mln euro wobec 586 mln euro oraz 6,7 mld euro wobec 8,8 mld euro). Niższy był napływ kapitału z tytułu zagranicznych inwestycji portfelowych (1,1 mld euro wobec 12 mld euro przed rokiem). Zwiększył się napływ kapitału z tytułu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce. W okresie styczeń-wrzesień wzrost wyniósł 10,8%, a w wielkościach nominalnych – 610 mln euro (do 6,2 mld euro z 5,7 mld euro w analogicznym okresie 2005 r.).

MINISTERSTWO GOSPODARKI

Departament Analiz i Prognoz

Warszawa, grudzień 2006 r.

WYNIKI GOSPODARCZE POLSKI W LATACH 2005-2006

Wyszczególnienie	Jednostka	2005	IX 2005	IX 2006	I-IX 2006	2006 ¹
PKB	%	103,5			105,5	105,5
Spożycie ogółem	%	102,6			104,5	104,5
Spożycie indywidualne	%	101,8			105,2	105,2
Akumulacja	%	101,4			108,8	110,8
Nakłady brutto na środki trwałe	%	106,5			114,9	115,1
Ceny						
Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych	%	102,1	101,8	101,6	100,9	101,0
Średnioroczny wskaźnik cen produkcji sprzedanej przemysłu	%	100,7	99,5	103,6	102,1	102,2
Produkcja²	%					
Produkcja sprzedana przemysłu	%	103,8	105,9	111,7	112,3	112,0
Produkcja budowlano-montażowa	%	105,0	110,5	121,2	114,4	111,0
Wynagrodzenia						
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej, w tym:	zł	2 380				2 484
- w sektorze przedsiębiorstw	zł	2 516	2 484	2 611	2 583	2 633
Przeciętna emerytura i renta						
- z pozarolniczego systemu ubezpieczeń	zł	1 171	1 179	1 281	1 254	1 261
- rolników indywidualnych	zł	758	756	808	799	803
Rynek pracy						
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	tys. osób	4 773	4 788	4 957	4 896	
Przeciętna liczba emerytów i rencistów	tys. osób	9 169	9 169	9 152	9 152	
- z pozarolniczego systemu ubezpieczeń	tys. osób	7 524	7 522	7 564	7 550	
- rolników indywidualnych	tys. osób	1 645	1 647	1 588	1 602	
Stopa bezrobocia (stan na koniec okresu)	%	17,6	17,6	15,2	15,2	15,3
Handel zagraniczny wg GUS						
Saldo obrotów handlowych	mln euro	-9 746			-7 914 ³	
Eksport	mln euro	71 424			63 288 ³	
Import	mln euro	81 170			71 202 ³	

1 - prognoza DAP MG

2 - dot. pełnej zbiorowości podmiotów w 2005, pozostałe dane dla podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób

3 - wstępne dane GUS

*Opracowano
w Zespole Analiz Makroekonomicznych
w Departamencie Analiz i Prognoz
Monika Krupa-Leończyk
Marcin Zelman*

*Akceptowała Grażyna Henclewska
Dyrektor Departamentu*